

המקנא פרק ראשון סוטה

מסורת הש"ס

(א) נֶכֶד הַעֵד הַרְשָׁא
בַּשּׁוּבָה קִי פִ"ח שְׁנָמ'
שִׁפְיוֹ לִמָּא מִלָּה וְשִׁמְיָא,
(ב) [עִי' ע"ז כח. א] מְגִלָּה
(ג) [ד] בְּצִוּוֹן עֵרֶךְ קִי
(ד) [ה] כְּסִינְדְרִין עֵרֶךְ שֵׁם
מִחָּ: (ו) בְּרִדּוֹת יח: שְׁבַת יג:
קִבְּבָ, (ח) [פִי' וְכֹל שֶׁן
תְּלִמְדֵי חֲמִשָּׁה עִירֵךְ
אֲנִיגְרָא], (ט) גִּילָא מְחִיָּק,
(י) [גִּלָּא אַחֵר ד'עֵל שְׁמִי],
(כ) [עֵל טוֹי], (ל) [שֵׁם],
(מ) [לִקְטָן כב. א]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' יצא שורעל שחור
לאחוריו: (ג) רש"י ד"ה
נקט אחת משני עיני
דדריש אחת משני שמשוך
רבש"ע שכן אחת וכו' וזו
בעוב"ז ושכן האמת:
(ג) עזה שער העיר
בשערי צדח: (ד) ר"ה
גזירת וכו' ואיני עובדת
וכנסים עד שאין אני
ראויה לך הק"ל: (ה) אני
ימונה לני משאיתני קטנה
במיתת אבי והשאינו וכו'
ואין גיטאלי ער ואון
גשואין כלום וכו' שאין
למות:

גליון הש"ס

גמ' וא"ד מרביה. לעיל דף
ד ע"ג: רש"י ד"ה יתומה
אני ב' שמשנת ששים
ליעקב. ט"ס וא"ל חמשים:

לעזי רש"י

פוישו"ן. שפע.
אשלוויישי"ש
[אישלווישיי"ן]. (רגל)
נקועה.
פודגרא"א. צינית (שיגרונ).

מוסף רש"י

בִּי קֶאֱרִי. לְעוֹנֵי גְדוּלוֹת,
 בִּי בְּרִיצִי. לְעוֹנֵי קְטָנוֹת,
 בְּלוּמֵי נְדָבוֹת מִן עַמּוֹ
 זֶה נִחַף וְזוֹ נִחַפָּה
 (יב.) שְׂנֵאמֵר וְיִדְּלֵךְ שָׂפִי.
 כִּמוֹ (חוֹלִין נד.) נוֹקָא
 לְהַטְעֵם דְּעַף מְדֻמְּסִים
 (סנהדרין קה.) שְׂנֵאמֵר
 שִׁפְיָן. מַשְׁמַע שִׁסִּים
 (שם) פְּדִירָא. ק שֵׁס
 הַחֹלִי קָף בְּשׁוֹנוֹ (שם)
 (תח.) חֵד אִמְר פְּרִדָּס.
 לְהִסָּב מִמֶּנּוּ פִּירוֹת
 לְאוֹרְחֵי קְטָנוֹת (בראשית)
 (גל.) וְחֵד אִמְר
 פְּרִדָּס. לְאַחֲסֵיכָא וְכוּ כֵּל
 מִנִּי פִירוֹת (שם).

תוספות שאני

זנות: הוחלה שברעות על
אבימלך וכן שחלק על
המלך שפי' שר' בספר
שמואל (ב' ח') שאותו
היבטו של המירוץ של
אבימלך זהו חיל ויכול
להורישו מפני השבעה
החיה כתוב על הצמלים
כדומר שם אלא כשר
ליה כמאן דאמר בפרקי
ד' אלא (א' פ' יט)
דו' להם כשרת להם
אברהם שחלק מערת
ממלכת ועל שם המערה
נקרא יבוס'. אי שם
א"ע' שחלק הכרבים
שמשון אפס' כי באו
עליהם עד בימי דוד: קמי
רופא רודולף וילי: פני
המלך גונות לו חיל ופני

(א) ז"ל צפרקי דר"א [פרק
ל"ו] דשבועה אחרת הייתה
שכרת אברהם להם כשלקח
מערת המכפלה מאת בני חת וי

הוחל בצועטו של אַזימלך. צטלע לשון
לשון ריבוי הווא דער המתרבה ומאזי צו
נחל שטופ. למע שנתאזי נמתר: נקס
כשדען אותו איזו (מתרח) לצרות אל
חמרא חמרא. לפני כל אדם מציאין
מה שאו: גריל צו. לפני שמי יין
מציאין יין: קמי פוקא גרידיא
דובלא. לפני עובד אדמה וחופר
גגות שרגיל לאכול ירק מציאין סל
מלא ירק. דובלי מין ירק הווא: קארי
ובזיני מין אחד הווא אלא שאלו
דולים אלו קטנים. כלומר במה
שהו עוסק היא עסוקה: קאחד.
יחידו של עולם כמשפט ערק: "מש.
לשון חומה כמו ושמי דכדו משמויך
(ישיעיה נד): על שמו של הקצ"ה.
משמע שביניהו בשמו של הקצ"ה
ממש: מעין שמו. שאין שמש שם
ממש אלא מגן ומאל: שפי. אשלישי"ש
כמו דפח מדוכתיה (חולין דף מב:).
שיפון. שפי כפולה: מעין דוגמא
כו'. נשתנו מן הכתובים לפני דוגמא
ויסר כחו. לא מייתי ראיא אלא
דכולן לקו: שאול צלואר. ויגבה
מכל העם משכמו (שמואל א י):
ויפל עליה. מקום שהורגין בחרב
והיינו וואר: זקיקה צעינו. לא
דיענא מנלן דנשתנה לבצע וכן אלא
בדליי אלא כן נשתנו ערבי: פודגרא.
כש חולי הווא שאוזו בדגלים וקורא
לו פודגרא: נענש אסא. לחלות:
אגריא. עבודת המלך: השמעי
אם כל יהודה. הזעיקן. וישאו את
אבני הרמיה שיהי מלך ישראל בזנה
עליה כרך לבתלי תת יוצא וצא לאסא:
אסא. כסבו צו נקי יהיה לביתו
וגו' (דברי מד): כסיס וירד שמוון
סמנסה. אלמלא תמנח צירידה
וכתיב עולה תמנחה אלמלא עליה
היא ושמשון ויהודה תרוייהו בארץ
ישראל הווא: שפסגה צה. שנשא
מבנות פלשטים האסורות לו:
יהודה נפעלה. שמש נולדו פרך
זרח ששטמידו מלכים ונציאים
בישראל: דאסי מהאי גיסא. שהיתה
מיושבת באמצע שיפוע ההר הבא
לה מראש ההר יורד הבא לה מרגלי
ההר עולה: גגון ורדני ובי צארי
וגרש. עיירות הן היושבות בשיפוע
ההרים: מפוסס ורואסו. שאין
רגילין להתקבל שם וללון ויהיה חבוי
עליהם: שנתנה עינים לדבריה.
דוגמא ופתח היתר נתנה לעצמה
שאין עבירה דבדר: גיורס אני.
ואזי עובדת כוכבים (ו) ורואיה לך:
פגויה אני. ומותרת לכל אדם:
יפומה אני. (ו) והיימי קטנה והשיאוי
למי וואזי ואין נישאין לער ואוון
כלום לאסור עליו משום כלמו ואין
זכות לאם ולאחים להשיא קטנה אלא
האב וזכה צה דכתיב את בתי
נתי לאיש הזה (דברים כב). ולהך
סבא לאו בתו של שם היתה
שמשנת ששים ליעקב כלו שנותיו
של שם ויעקב כבר היה יותר מבן
מאה ועשר: עטורה אני. מנחה:
וגע צו. לההנות עובדיה ושביה
פוגדק. ללון שם אורחים. ולשון אש"ל
נוטריקון הווא אכילה שמה ליה שהיה

הוחל שבועתו של אבימלך דכתיב **א**
חשקך לי ולגיני ולנכדי² ויגדל הנער ויברכהו
ה' במה ברכו אמר רב יהודה אמר רב שברכו
באמתו אמתו כבני אדם וזרעו כנחל שומץ
י³ ויקרא שמשון אל **ה'** ויאמר **ה'** אלהים זכרני
נא וחזקני נא אך הפעם הזה ואנקמה נקם
אחת מזשתי עיני מפלשתים אמר רב אמר
שמשון לפני הקב"ה **רש"ע** זכור לי עשירים
(ושתיים)⁶ שנה ששפמתי את ישראל ולא
אמרתי לאחד מהם העבר לי מקל ממקום
למקום⁴ וילך שמשון וילכד שלש מאות
שועלים מאי שנא שועלים אמר רבי איבו בר
נגדי א"ר חייא בר אבא אמר שמשון יבא
(6) מי שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו
בשבועתו תניא א"ר שמעון החסיד בין כתיפיו

אָלס מַעֲתָה אֲלֵא יִמְחֶה. תִּמְחֶה
לרבי מאי שנה משלוש דלמר
בפ"ק דשבת (דף י:) אמר רב הוננא
משמיה דעולא אסור לאדם שימן
גלוס לחבירו צביה המרחץ משום
דשם דפיהא אלא שגלוס דכתיב
ויקרא לו ה' שגלוס וקרא חשיב ליה
בגמ' קופרים (פ"ה) צביה שמות שגין
נמחקין ונראה דתנא' ושייר ועדיף
מחננו ורחום דלמר בפרק שבועת
העדות (שבועות דף לה.) דנמחק דלא
אשכחן שקרא הקצ"ה שמו כן חנון
והא פריך אהא דקאמר על שמו של
הקצ"ה דקרא משמע דשמו נקרא כן
והיינו נקא דמי לאשכחן שמו כמו חנון
על שם שהוא חנון ומרשם על צדיותי:

וְשָׁמֹן עַד חֲצֵי הַלֵּילָה וּיִקֶּם בַּחֲצִי
 יְתָת וְיִסַּעֵם עִם הַבְּרִיחַ וְיִשֶּׁם עַל
 טִשִּׁים אִמָּה ⁶ וַיְהִי טוֹחֹן בְּבֵית
 הָהוּא וְכֵן הוּא אֹמֵר ⁷ תִּטְחֹן לְאַחֵר
 אֶשְׁתּוֹ לְבֵית הָאֲסוּרִים כְּדִי
 לִיגִשִּׁי קָמִי דִשְׁתִּי חֲמֵרָא חֲמֵרָא
 וְנִינָה אֶשְׁתּוֹ מְזֻנְנָת עָלָיו שְׁנֵאֲמֵר
 תִּי וְכָתִיב תִּטְחֹן לְאַחֵר אֶשְׁתִּי
 בִּי ⁸ קֶאֱרִי וְאִיתִּיהָ בִּי בּוֹצִינִי
 בְּשָׁמַיִם שְׁנֵאֲמֵר ⁹ דִּן דִּין עֲמוֹ
 בִּ"ה נִקְרָא שְׁנֵאֲמֵר ¹⁰ כִּי שְׁמֹשׁ
 יֵאֵר מַעֲיָן שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה מִה
 מִגִּזְן בְּדוּרוֹ עַל יִשְׂרָאֵל ¹¹ וְאִ"ר
 וַיִּלְךְ שְׁפִי שְׁמֹשׁן חִיגֵר בִּשְׁתִּי
 מִשְׁהָ נִבְרָאוֹ מַעֲיָן דּוֹגְמָא שֶׁל
 וְאִירוֹ אֲבִשְׁלוֹם בִּשְׁעָרוֹ צִדְקִיהָ
 סָר כְּחוֹ מַעֲלִיו שְׁאוּל בִּצְאוּרוֹ
 שְׁשִׁלוֹם בִּשְׁעָרוֹ כְּדַבְּעִינָן לְמִימֵר
 עוֹר אֶסָּא בְּרִגְלָיו דְּכָתִיב ¹² רַק
 מֵרֶב שְׁאֲחֻזְתּוֹ פִּדְגָרָא אִ"ל מֵר
 יִגְרָא אִ"ל ¹³ כִּמְחַט בִּבְשָׁר הָחַי
 יֵאֵכָא דְאִמְרֵי מִרְבִּיָּה שְׁמַע לִיהָ
 בָּא מִפְּנֵי מַה נַּעֲנֵשׁ אֶסָּא מִפְּנֵי
 דְּאֶסָּא הַשְׁמִיעַ אֶת כָּל יְהוּדָה
 וְחָתָן מִחֲדָרוֹ וְכָלָה מִחוּפְתָּהָ ¹⁴ :
 וַיִּךְ עוֹלָה תִּמְנָתָהּ אִ"ר אֶלְעֶזֶר
 וְתַעֲלָה בָּהּ כָּתִיב בִּיהָ עָלֶיהָ ר' /
 בִּירִידָה וְחֲדָא בְּעָלֶיהָ רַב פֶּפֶּא
 וְדֵאֵתִי מִהֲאִי גִיסָא עָלֶיהָ כְּגוֹן
 עֵינַיִם אִ"ר אֶלְכֶסְנֶדְרִי מִלְּמַד
 קוֹם שְׁכָל עֵינַיִם צוּפוֹת לְרֵאוֹתוֹ
 וְאִמֵּר ¹⁵ תְּפּוּחַ וְהָעֵינַיִם ר' שְׁמוּאֵל
 וְנִינָה אִמֵּר לָהּ שְׁמָא נִכְרִית אֶת
 וְנִינָה לִיהָ פְּנוּיָה אֲנִי שְׁמָא קִיבֵּל
 טַמְמָאָה אֶת אִמְרָהּ לִיהָ טַהוּרָה
 לְמַד שְׁעָשָׂה פֶּרֶדֶס וְנִמְעַ בּוֹ כָּל
 פֶּרֶדֶס וְחֲדָא אִמֵּר פּוֹנֵדֵק בְּשִׁלְמָא
 דִּקְ מֵאִי וְיִטַּע כְּדָכָתִיב ¹⁶ וַיִּטַּע
 מִרְיָשׁ לְקִישׁ אֶל תִּיקְרִי וְיִקְרָא
 אֵלָּא

1. ועתה השבעה לי
באלהים הזה אם נשבע
לך ולענין יונתני בחר
אשר עשיתי עמך
מנשע עבדו ועם הארץ
אשר גרתי בה:
בראשית טו כג
2. ותלת האשה בן
ותקרא את שמו שמשון
ויגדל וצער ויברחה י
שופטים טז כד
3. ויפרא שמשון אל י
ויאמר ארני אלהים
וכוני נא וחוקני נא אף
הפעם הזה האלהים
ונקמה גם אחת משתי
ענין מפלסות:
שופטים טז כח
4. וילך שמשון וילכד
שלש מאות שונלים
ויקח לפדים ופון ונב אל
זנב אלהים לפיד אחד בין
וענין תהובות תהוב
שופטים טז טו
5. ויחשב שמשון עד
חצי הלילה ויפס בחצי
הלילה ויחפר בדרלות
שער העיר ויבנשמי
המחוזות ויפסע עם
הברית ויפס על בחפיו
ועלם אל ראש הזר
אשר על פני חברון:
שופטים טז טז
6. ויארחוהו שלש
ויקרו את עינו ויורדו
אותו עתה ויאסרוהו
בנשתיים ויגדלו את שותן
בבית האסורים:
שופטים טז טז
7. תחת לאחר אשתי
ועליה יכרעון קולו
אויב לו י
8. אם נפתה לבי על
אשה ער פחה רע
אויב לו י
9. דן עמו כאחד
שכני ישראל:
בראשית טז טז
10. כי שמשון ומנן י
אלהים חן ויבדול מן
לא ימצע טוב לולכים
תהלים יד כ
11. ויאמר בלעם קדק
התניב על עתקך
אלהים אורי יקרה י
לקראת וזכר חן ויאמר
והגדת לך וילך שפי:
מכבר כז טו
12. וידן דן נחש עיל דן
שפימן עלי ארד הנשך
עקבי סוס ופל חבר
בראשית טז טו
13. ותשדדו על ברביה
ותקרא אל ותגלת את
שבע מחלפות ראשו
ותחל לעשות ויפס חרו
הענין: שופטים טז טו
14. ויאמר שאול לנשא
כליו של ויבאו ויגרני
שם חן ויבאו הערלים
האלה ויגרני והתעללו
שם ולא אבה נשא כליו
שם ברא ונשא וקח שאול
את החרב ופל עליה:
שמואל א לד
15. ואת בני צדקיהו
ישעו לענין ואת עני
צדקיהו ער ויאסרוהו
בנשתיים ויבאדו בבל:
מלכים ב כד
16. ויהר לך דברי אשר
וכל בגרותי וכל אשר
עשית ויגרם שני אנה
האלה וקח חרובים על
ספר דברי הימים למלכי
יהודה רק לעת זקנתו
יהיה את דרגלי:
מלכים ב טו כג
17. סוד י לידאין
ויבריתו וידועים:
תהלים כה י
18. והמקל את
השמיע את כל יהודה
אין נקד וישאו את אבני
הקלע ונשא עזית אשר
הנה חמין עליה תמננה
לח יד י
19. כי יתנאי אל ומה
22. ומה ועין

19. וירד שמשון תמנתה ויֵאָא אֵשֶׁה בְּתִמְנָתָהּ כִּי
מַעֲלִיָּה וְחֹסֶה בְּצִעֲיָהּ וְתִתְעַלֶּף וְתִשָּׁב בְּפֶתַח עֵינָיו אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָהּ כִּי
יִשָּׁל בְּבֹאֵר שֶׁבַע וְיִקְרָא שֵׁם בָּשָׂם יי אֵל עֹלָם: בְּרֵאשִׁית כ"א ל"ג. 24. וַיֵּטֶע

ות פלשתיים: שופטים יד א' 20. ויגד לתמר לאמר הנה חמיך עלה תמנתה
אתה כי גדל שלה והוא לא נתנה לו לאשה: בראשית לח יד' 22. ונזנח ועין
לי אפרנו בין ימים להר צבי קדש ובא עד קצו ואין עוזר לו: דניאל יא מה